

Europeiska
unionens råd

Luxemburg den 20 juni 2022
(OR. en)

10038/22

MOG 56
COPS 287
CFSP/PESC 818
RELEX 839

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Ärende:	Rådets slutsatser om ett strategiskt partnerskap med Gulfstaterna

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om ett strategiskt partnerskap med Gulfstaterna, som godkändes av rådet vid mötet den 20 juni 2022.

RÅDETS SLUTSATSER OM ETT STRATEGISKT

PARTNERSKAP MED GULFSTATERNA

1. Rådet välkomnar det gemensamma meddelandet från Europeiska kommissionen och den höga representanten som en läglig och operativ färdplan för ett strategiskt partnerskap med Gulfpartnererna och efterlyser ett snabbt och effektivt genomförande av detta. Att bygga upp ett strategiskt partnerskap med Gulfstaternas samarbetsråd (GCC) och dess medlemsstater, som en del av ett ökat EU-engagemang i regionen i stort, är en central prioritering för Europeiska unionen. Andra viktiga Gulfländers deltagande i partnerskapet kan också övervägas allteftersom förbindelserna utvecklas och mognar.
2. Ett nära och effektivt samarbete mellan Europeiska unionen och Gulfpartnererna är avgörande för att Europeiska unionens viktigaste mål ska uppnås, särskilt fredliga och blomstrande Gulf- och Mellanösternregioner, en stark ekonomisk återhämtning, en hållbar och trygg energiförsörjning till överkomliga priser för europeiska konsumenter, ett starkt samarbete om grön omställning mellan Europa och dess partner, i syfte att bidra till nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2050 och ett kraftfullt svar på globala humanitära behov och utvecklingsbehov.
3. En stabil säker, grön och blomstrande Gulfregion är en gemensam strategisk prioritering som är av grundläggande intresse för både EU och dess Gulfpartner. Rådet understryker det ömsesidiga beroendet och behovet av nära samarbete i en tid av osäkerhet och betydande utmaningar för den regelbaserade världsordningen både i Europa och i Gulfregionen och när världen står inför konsekvenserna av Rysslands aggression mot Ukraina, hållbar ekonomisk återhämtning efter covid-19, den gröna omställningen och klimatkrisen, den digitala omställningen och behovet av hållbar konfliktlösning. Kraftfullare gemensamma åtgärder, även i multilaterala forum, i en anda av strategiskt partnerskap kommer att leda till ökat välstånd och ökad säkerhet i båda regionerna och säkerställa att globala och regionala utmaningar kan hanteras på ett meningsfullt sätt.
4. Att främja fred och stabilitet och minska spänningarna i den vidare Gulfregionen och i Mellanöstern i stort är viktiga prioriteringar för EU och utgör ett intresse som är gemensamt med Gulfpartnererna. Alla ansträngningar för att bygga upp förtroende bör vara inkluderande. Iran är av central betydelse för säkerheten i regionen, även om landets direkta och indirekta

stöd till politiska och militära proxyaktörer, spridningen av ballistiska robotar och överföringen av missiler och vapen till statliga och icke-statliga aktörer fortfarande är en viktig källa till regional instabilitet. Den senaste tidens positiva åtgärder, bland annat GCC:s återvunna enighet, normaliseringsavtalen med Israel, GCC-ländernas initiativ att återuppta eller utveckla dialogen med Iran och, som viktig utveckling, det nyligen ingångna avtalet om vapenvila och om förtroendeskapande åtgärder i Jemen erbjuder möjligheter till ökad regional säkerhet och stabilitet. Återställandet och det fullständiga förnyade genomförandet av den gemensamma övergripande handlingsplanen (JCPOA) har potential att på ett positivt sätt bidra till regionalt välstånd och regional säkerhet. Detta skulle kunna uppmuntra än mer till en konstruktiv strategi i regionen och erbjuda en plattform för ytterligare insatser för att skapa förtroende och befästa detta. Även om sådana insatser bör vara regionledda, förblir EU redo att samarbeta med alla aktörer i regionen i en gradvis och inkluderande strategi, med full insyn och det slutliga målet att underlätta en dialogprocess som kan bidra till att utveckla förtroendeskapande åtgärder och arrangemang som ger ökad säkerhet i Golfregionen. Den regionala konferensen i Bagdad om samarbete och partnerskap, och dess uppföljningsprocess med deltagande av EU, skulle kunna fungera som ett användbart exempel för regionledda processer. EU understryker sitt engagemang för respekten för principerna i Förenta nationernas stadga och internationell rätt, inbegripet universella principer, såsom goda grannförbindelser och fredlig lösning av konflikter och tvister. Rådet välkomnar förslaget att utse en särskild EU-representant för Golfregionen och ber de förberedande organen att inleda arbetet i detta avseende.

5. Rådet är berett att intensifiera EU:s insatser för att bygga upp förtroende och främja sjösäkerhet och sjöfartsskydd i den vidare Golfregionen och i dialog med kuststater. Förenta nationernas havsrättskonvention och grundläggande principer om fri sjöfart måste också respekteras fullt ut. Detta skulle inbegripa förstärkt samordning och förstärkt samarbete mellan EU:s och medlemsstaternas pågående insatser för sjöfartsskydd i regionen, med samtidig full respekt för deras separata mandat och operativa verksamhet (insatsen Eunavfor Somalia – Atalantainsatsen, och det EU-ledda initiativet för den maritima lägesbilden i Hormuzsundet) samt annan GSFP-verksamhet i regionen. Rådet erinrar om sina slutsatser och åtföljande beslut i februari 2022 om att inrätta en samordnad närvaro till havs i nordvästra Indiska oceanen, som erbjuder en plattform för detta arbete. Katastrofberedskap och katastrofinsatser, kärnsäkerhet, konfliktförebyggande och medling samt terrorismbekämpning, cybersäkerhet och rättsligt och brottsbekämpande samarbete är andra områden för möjliga förtroendeskapande initiativ som kan utvecklas inom ramen för olika EU-instrument.

6. Mot bakgrund av den aktiva roll som Gulfländerna spelar i Mellanöstern, i Nordafrika, på Afrikas horn och i Sahel är rådet enigt om att EU bör intensifiera sin bilaterala politiska dialog och sitt operativa engagemang samt sitt samarbete med Gulfländerna inom befintliga internationella format, särskilt när det gäller Jemen, Irak, Syrien, Libyen, fredsprocessen i Mellanöstern och Libanon samt Afghanistan, Somalia, Etiopien, Sudan och Sahel. EU samt GCC och dess medlemsstater delar stor erfarenhet och sakkunskap när det gäller internationell medling och bör stärka sitt samarbete på detta område.
7. Att stödja den regelbaserade världsordningen är ett gemensamt intresse för EU och Gulfpartnerna. EU uppskattar att medlemsstaterna i GCC röstat för FN:s generalförsamlings resolutioner av den 2 mars 2022 och den 24 mars 2022, med krav på att Ryssland omedelbart upphör med sin militära aggression mot Ukraina, och krav på civilskydd och humanitärt tillträde i Ukraina samt humanitärt stöd till ukrainska flyktingar. EU betonar det gemensamma intresset av att fördöma Rysslands tydliga kränkningar av internationell rätt. EU förlitar sig också på stöd från GCC-medlemsstaternas för att förhindra kringgående av de EU-åtgärder som antagits som svar på Rysslands aggression mot Ukraina. Dessutom är EU oroat över rysk statsunderstödd desinformation och massiv manipulering av information som används för att rättfärdiga och stödja dess militära aggression mot Ukraina samt undergräva EU:s ståndpunkt i denna fråga. När det gäller den globala utvecklingen bidrog den ryska aggressionen mot Ukraina, som ledde till blockaden av ukrainska hamnar, också avsevärt till försämringen av livsmedelstryggheten i många länder, särskilt i Afrika och Mellanöstern.
8. De pågående samhälleliga och ekonomiska förändringarna i Gulfregionen erbjuder en mängd möjligheter till samarbete, bland annat när det gäller mänskliga rättigheter och utmaningar i fråga om demokratisering. EU uttrycker sin beredvillighet att stödja Gulfpartnerna när det gäller att stärka rättsstatsprincipen och alla personers åtnjutande fullt ut av medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Uppmärksamhet kommer att ägnas kampen mot alla former av diskriminering, och EU kommer att fortsätta att främja och skydda religions- och trosfriheten. Särskilt fokus kommer att läggas på jämställdhet och främjande av kvinnors och flickors egenmakt och fullständiga åtnjutande av mänskliga rättigheter samt på hbt-personers mänskliga rättigheter. Rådet sätter stort värde på människorättsdialogerna med GCC-partnerna, som erbjuder en viktig plattform för konstruktiva diskussioner om att stärka skyddet och främjandet av mänskliga rättigheter, respekten för internationell humanitär rätt, avskaffandet av dödsstraffet, människorättsförsvarare, enskilda fall och situationen för migrerande arbetstagare. Dessutom är EU intresserat av att samarbeta ytterligare med GCC

och dess medlemsstater om digitala rättigheter och medierättigheter samt mänskliga rättigheter på nätet och dataskydd. Den fortsatta dialogen med Gulfpartnererna om att stärka yttrandefriheten och mediefriheten kommer att vara viktig i detta avseende. En positiv och konstruktiv utveckling när det gäller mänskliga rättigheter och demokratisering skulle också bidra till att ytterligare stärka potentialen för ökat samarbete mellan EU och GCC-länderna.

9. Rådet noterar de ökande globala humanitära behoven, som innebär utmaningar utan motstycke för det internationella humanitära systemet. Rådet erkänner och välkomnar Gulfländernas betydande bilaterala bidrag och uppmanar givare från dessa länder att öka sitt engagemang och sin fleråriga finansiering till förmån för det FN-samordnade globala humanitära systemet och relevanta FN-organ och andra humanitära aktörer. Vidare främjar rådet respekten för internationell humanitär rätt och humanitära principer, inbegripet skydd av det humanitära utrymmet, för att underlätta ett effektivt tillhandahållande av humanitärt bistånd och uppmanar även Gulfländerna att göra detta. Rådet ser fram emot anordnandet av ett ministermöte EU–GCC om humanitärt bistånd 2023.
10. Rådet inser vikten av kopplingen mellan humanitärt bistånd, utveckling och fred och är berett att intensifiera den politiska dialogen och givarsamordningen med givare i Gulfstaterna på multilateral nivå, särskilt inom ramen för OECD:s dialog mellan medlemmarna i Arabiska samordningsgruppen och OECD:s biståndskommitté om utvecklingsramarna. I detta sammanhang avser EU att stärka sina förbindelser med regionala organisationer och finansinstitut i Gulfstaterna och efterlyser att gemensamma initiativ fastställs, bland annat genom trepartssamarbete.
11. Att bekämpa klimatförändringarna och påskynda en rättvis omställning till klimatneutralitet är stora gemensamma utmaningar och områden för nära samarbete, särskilt med tanke på den 27:e och den 28:e partskonferensen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar (COP 27 och COP 28), som ska hållas i Egypten respektive Förenade Arabemiraten. Rådet erkänner vikten av att samordna insatserna med GCC för att uppnå framgångsrika resultat vid COP 27 och COP 28. EU uppmanar Gulfpartnererna att uppdatera sina nationellt fastställda bidrag, kommunicera långsiktiga klimatstrategier, påskynda ambitiösa klimatåtgärder och intensifiera den gröna omställningen i linje med att uppnå nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2050. Att hålla den globala uppvärmningsgränsen på 1,5 °C kommer också att minska anpassningsbehoven och förlusterna och skadorna till följd av klimatförändringen i hela världen, särskilt i sårbara regioner. Med tanke på målet om klimatfinansiering efter 2025 och behovet av storskaliga investeringar för att säkerställa nettonollutsläpp senast 2050 och lämplig klimatanpassning, samt det långsiktiga målet att göra de finansiella flödena förenliga

med temperaturmålet och en klimatrezilient utveckling, uppmanar EU dessutom Gulfpartnererna att aktivt delta i den internationella plattformen för en hållbar finansmarknad. Ytterligare organisationer och plattformar, såsom Internationella byrån för förnybar energi (Irena), det gröna initiativet i Mellanöstern, jordbrukets innovationsuppdrag för klimatet och den globala utfästelsen om metan, utgör meningsfulla miljöer för att samordna åtgärder för att uppnå Parisavtalets mål. EU uttrycker sin beredvillighet att samarbeta nära med Gulfpartnererna för att skapa hållbara investeringar i Mellanöstern i stort, särskilt infrastruktursammanlänkningar, med hjälp av de möjligheter som erbjuds inom ramen för Global Gateway. Ett nära samarbete med europeiska och Gulfbaserade finansinstitut samt den privata sektorn kommer att främjas genom att konkreta initiativ identifieras.

12. Ett nära samarbete mellan EU och Gulfreionen är också avgörande för att uppnå de ambitiösa målen för biologisk mångfald i FN:s Agenda 2030, med tanke på den 15:e partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald (COP 15) senare i år. Bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald och marina resurser, inbegripet minskade utsläpp från sjötransporter, är dessutom en gemensam prioritering, även med tanke på den omfattande sjöfarten i Gulfreionen. Avfallshantering, cirkulär ekonomi, återvinning, uppbyggnad av hållbara och miljövänliga livsmedelssystem, bekämpning av ökenspridning och utveckling av jordbruksteknik för torrt klimat är också viktiga områden där EU och Gulfpartnererna bör utbyta sakkunskap och ha ett nära samarbete.
13. I linje med Europeiska rådets slutsatser av den 30–31 maj om den europeiska strategin för REPowerEU och EU:s kompletterande strategi för externt energiengagemang är ett starkt partnerskap mellan EU och GCC också avgörande för energitryggheten och den gröna omställningen – globalt och i våra respektive regioner. Som en första åtgärd för att ta itu med båda utmaningarna kan både EU och Gulfländerna vinna på energibesparingar och energieffektivitet för att minska energiintensiteten, där EU-länderna kan tillhandahålla teknik och kompetens med särskild hänvisning till lagring och transport. Gulfpartnererna är pålitliga leverantörer av flytande naturgas till de internationella marknaderna och även till EU, vilket fortfarande är avgörande på kort sikt för att begränsa de globala marknadernas volatilitet och säkerställa en smidig övergång. EU och Gulfpartnererna kan samarbeta för att stödja globala insatser för att minska metanutsläppen och bidra till utfasningen av fossila bränslen i olje- och gassektorn. Mot bakgrund av deras anmärkningsvärda potential att leda övergången till en utfasning av fossila bränslen och bli de främsta exportörerna av förnybar energi och förnybar vätgas skulle samarbete vara till ömsesidig nytta. Samtidigt som man noterar de inhemska energikällornas betydelse för försörjningstryggheten bör EU och Gulfpartnererna undersöka hur

man kan bygga upp marknader för förnybar vätgas som möjliggör en framtid där Gulfländerna vid behov skulle kunna bli en tillförlitlig leverantör av förnybar energi till EU, bland annat genom ett utbyte av kunskaper om standarder och regelverk och genom att det säkerställs att handel och investeringar inte snedvrids. Med tanke på vikten av regional energiintegrering kommer möjligheterna till regionala investeringar och trepartssamarbete med Gulfpartnerna också att utforskas, bland annat på grundval av det framtida partnerskapet för grön vätgas i Medelhavsområdet och med utgångspunkt i befintliga projekt i östra och södra Medelhavsområdet.

14. För att dra nytta av de nya möjligheter som erbjuds genom den gröna omställningen och ta itu med utmaningarna i samband med denna liksom för att bättre omsätta gemensamma mål i praktiken och identifiera konkreta gemensamma initiativ i detta avseende stöder rådet kommissionens förslag om att inrätta en särskild energi- och klimatexpertgrupp EU–GCC och att hålla årliga sektorsspecifika ministermöten EU–GCC om dessa aspekter.
15. Även om handelsförbindelserna EU–GCC redan är starka är en privilegierad handels- och investeringsförbindelse mellan EU och GCC och dess medlemmar ett viktigt gemensamt intresse. Rådet uppmanar kommissionen att undersöka olika sätt att fördjupa det ekonomiska partnerskapet och stärka den befintliga handels- och investeringsdialogen mellan EU och GCC. I detta sammanhang uppmanar rådet kommissionen att påskynda det förberedande arbetet för att fastställa om det finns förutsättningar för att nå en samsyn om eventuella förhandlingar om ett frihandelsavtal, som skulle behandla frågor av gemensamt intresse, såsom ett förbättrat handels- och investeringsklimat, reglerings- och tullsamarbete, inbegripet kampen mot varumärkesförfalskning och smuggling, samt mål för hållbar utveckling, som inbegriper miljö- och arbetstagarrättigheter. Rådet välkomnar förslagen om att öka det regionala och tvärregionala samarbetet inom luftfart, järnvägar, sjösäkerhet och konnektivitet.
16. Digitalisering, it-teknik, ny teknik samt forskning och utveckling är ytterligare områden med potential för samarbete, särskilt med tanke på de möjligheter som dessa erbjuder när det gäller att skapa nya marknader och arbetstillfällen samt mot bakgrund av deras bidrag till den ekonomiska diversifieringen och återhämtningen samt klimat- och energiomställningen och hanteringen av globala hälsofrågor. Att utveckla en människocentrerad och dataskyddsinriktad strategi för digitalisering, bland annat när det gäller konnektivitet, infrastrukturutveckling och digital omställning samt kompetens och utveckling av innovationsnav är centrala mål för samarbetet EU–GCC, även med hjälp av EU:s verktygslåda för 5G. Rådet uppmanar Gulfpartnerna att samarbeta för att bygga upp

motståndskraft och samordna åtgärder för att reagera på hybridhot. I samma anda uppmuntrar rådet åtgärder mot desinformation och felaktig information. EU:s globala strategi för forskning och innovation samt Horisont Europa skulle kunna erbjuda användbara plattformar. Mot bakgrund av GCC-ländernas aktiva roll på rymdområdet på senare tid bör även samarbetet på detta område stärkas, särskilt när det gäller Egnos, GPS och Galileo.

17. Utbildning, som svarar mot samhällets föränderliga behov, öppnar framtidsutsikter för ungdomar och är avgörande för samhällets välstånd. Rådet efterlyser ett intensifierat samarbete EU–GCC på områdena yrkesutbildning, utbildning och forskning, bland annat inom ramen för programmet Erasmus+ och Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna samt även med beaktande av bilaterala samarbetsprogram mellan universiteten. EU är också intresserat av att utbyta bästa praxis om ungdomars egenmakt.
18. Spridningen av radikala och extremistiska ideologier kan skapa en grogrund för våldsbejakande extremism och leda till våldsamma handlingar. Ett fördjupat samarbete med Gulfpartner inom terrorismbekämpning kan övervägas i frågor som förebyggande och motverkande av våldsbejakande extremism, dess finansiering och medel för spridning både online och offline. Rådet välkomnar GCC-partnerns insatser inom terrorismbekämpning och understryker att alla sådana insatser måste genomföras i enlighet med internationell rätt, inbegripet mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Det är värdefullt att intensifiera samarbetet med GCC-partnerna genom öppen och regelbunden dialog och utbyte av bästa praxis, särskilt inom ramen för bilaterala samarbetsarrangemang. Särskild uppmärksamhet måste ägnas kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt spridning av våldsamma och extremistiska ideologier som leder till utländskt oönskat inflytande på civila och religiösa organisationer inom EU, särskilt genom icke-transparent finansiering.
19. Att främja direkta personkontakter, särskilt mellan ungdomar, bör stå i centrum för samarbetet mellan EU och GCC och dess medlemsstater. Rådet välkomnar därför de pågående diskussionerna i viseringsärendet och noterade kommissionens förslag om att undanta ytterligare GCC-medlemsstater från viseringskravet för inresa i Schengenområdet. Rådet betonar vikten av regional samstämmighet i detta sammanhang och ser fram emot framsteg i diskussionerna på grundval av villkoren och kriterierna för processen. Rådet välkomnar kommissionens inledande av tekniska diskussioner med de återstående GCC-medlemsstaterna för att uppnå det slutliga målet om viseringsfritt tillträde till Schengenområdet för medborgare i alla GCC-medlemsstater, så snart alla relevanta villkor är uppfyllda.

20. Mot bakgrund av den senaste tidens ökade politiska dynamik understryker rådet behovet av att ytterligare stärka och utöka den politiska dialogen och det institutionella samarbetet mellan EU och GCC. Ett närmare samarbete går hand i hand med ökade kontakter på hög nivå. Rådet välkomnar vidare återupptagandet av det årliga gemensamma råds- och ministermötet och välkomnar förslaget att anordna sektoriella ministermöten för att säkerställa ett snabbt genomförande av centrala aspekter av det nya strategiska partnerskapet, med en inledande inriktning på den gröna omställningen/klimatförändring och humanitära frågor. Rådet är enigt om att undersöka möjligheten till ett toppmöte mellan EU och GCC för att ge politisk vägledning för det förnyade strategiska partnerskapet mellan EU och Gulfstaterna. När det gäller den institutionella strukturen erbjuder samarbetsavtalet mellan EU och GCC, som ingicks 1989, och de båda organisationernas gemensamma verksamhet, inbegripet det femåriga gemensamma samarbetsprogram mellan EU och GCC som godkändes vid det 26:e mötet i gemensamma rådet EU–GCC i februari 2022, ramen för att vidareutveckla ett sådant gemensamt strategiskt partnerskap. Rådet välkomnar förslaget att utse en EU-ambassadör till GCC. På grundval av denna regionala ram och samarbetsarrangemangen mellan utrikestjänsten och GCC-medlemsstaternas utrikesministerier uppmanar rådet även utrikestjänsten och kommissionen att undersöka möjligheten att förhandla fram bilaterala avtal med enskilda GCC-medlemsstater. I detta avseende välkomnar rådet också öppnandet av nya EU-delegationer i regionen.
21. EU kommer att använda alla sina verktyg och instrument, inbegripet instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen – och Global Gateway, för att säkerställa ett effektivt, ändamålsenligt och snabbt genomförande av detta nya strategiska partnerskap med Gulfstaterna. Dessutom betonar rådet vikten av att säkerställa tillräcklig synlighet för det politiska engagemanget och samarbetet med GCC-partnerna, inbegripet i GCC och EU:s medlemsstater, genom utåtriktad verksamhet, initiativ inom offentlig diplomati och gemensamma insatser av EU:s institutioner och medlemsstater med Team Europe-strategin som förebild. I linje med detta efterlyser rådet ytterligare förstärkning av den offentliga diplomatin och EU:s strategiska kommunikation med Gulfstaterna, i nära samordning med medlemsstaterna, för att ytterligare höja Europeiska unionens och dess medlemsstaters profil i regionen.